

GERONDAS PAÏSSIOS
VAN DE ATHOS

WOORDEN

1. MET PIJN EN LIEFDE VOOR DE HEDENDAAGSE MENS

COUVENT MÈRE DE DIEU PORTAÏTISSA
Rue du Caillou 3 – B-6183 Trazegnies

ISBN: 978-2-9601526-1-6

D/2018/14.402/01

Met dank aan presbytera Georgia Panou
(Péronnes-lez-Binche, België) voor haar hulp met
het taaleigen van Vader Paissios

en

aan Gozalov Books Den Haag voor de opmaak,
de verspreiding en de goede raad

© voor de Nederlandse vertaling:
Hesychasterion Heilige Johannes de Theoloog
Souroti (Thessalonika), Griekenland;
en Couvent Mère de Dieu Portaitissa Trazegnies, België.

Oorspronkelijk uitgegeven in het Grieks door
Hesychasterion Heilige Johannes de Theoloog
570 06 Souroti (Thessalonika)

Tel. 23960 41 320, fax 23960 41 594

onder de titel:

Gerontos Paisiou Agioreitou

Logoi α´

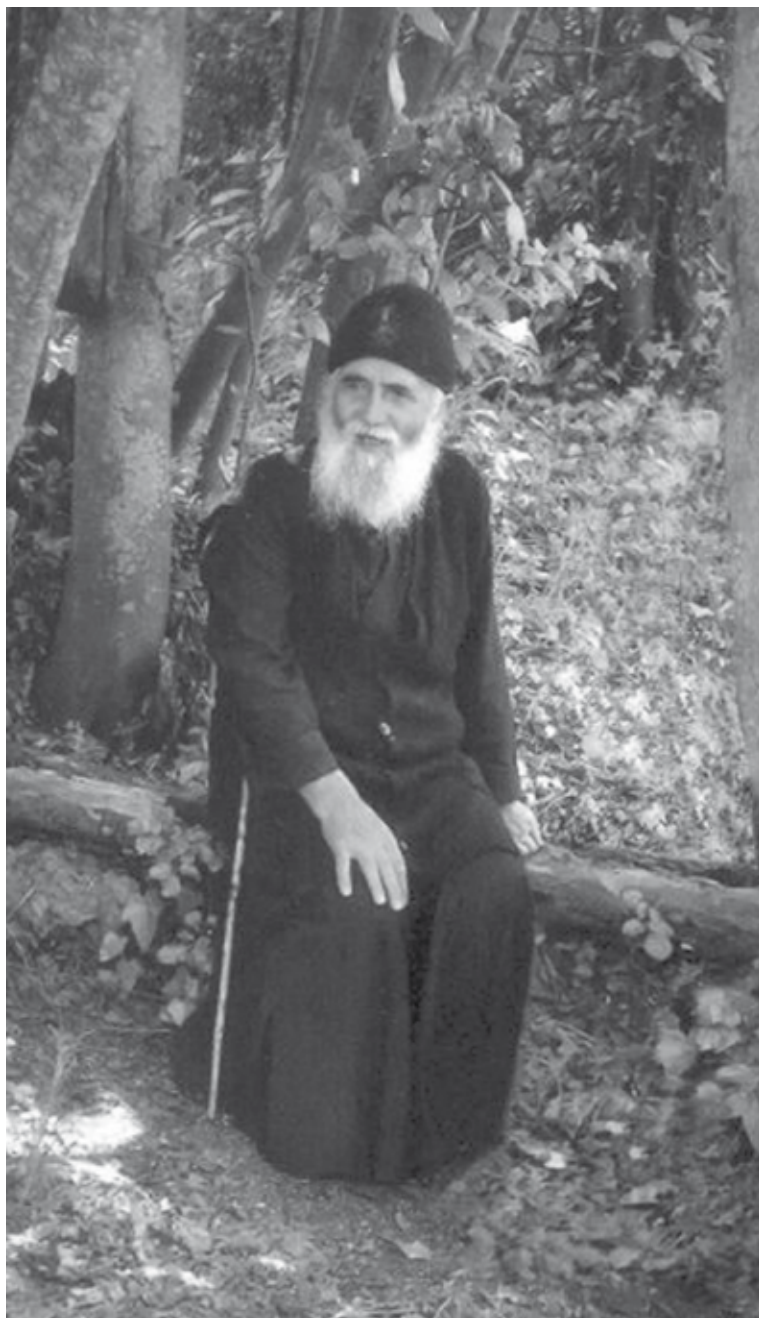
Me pono kai agapè gia ton synchrono anthropo

Vertaling: Couvent Mère de Dieu Portaitissa,
Rue du Caillou 3, Trazegnies, België

Tel. +32 (0)71 46 28 46

E-mail: portaitissa@skynet.be

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke
wijze ook worden opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

KORTE BIOGRAFIE	9
VOORWOORD	10
ENKELE WOORDEN VAN DE GERONDAS ALS INLEIDING..	18
“De jaren die we doormaken zijn heel moeilijk en heel ge- vaarlijk, maar uiteindelijk zal Christus overwinnen.”	18
Wat een lijden ondergaat de wereld toch!	20
Zekerheden en ... onzekerheid.....	21
De mensen zijn heel erg op zoek.....	22
Er zijn in onze tijd geen voorbeelden.....	23
Het zich zachtjes laten afglijden is gemakkelijk	25
God laat ons niet in de steek	26
Er komen moeilijke jaren	28
Deel 1. De zonde en de duivel.....	30
Hoofdstuk 1. De zonde is mode geworden.....	31
Ons geweten klaagt ons aan	32
Het verwijderd zijn van God is de hel	33
Je wordt betaald door de meester voor wie je werkt.....	35
Hoofdstuk 2. In onze dagen dwaalt de duivel rond	37
Door te zondigen geven we de duivel rechten over ons.....	37
De biecht snijdt de rechten van de duivel af.....	38
De duivel nadert niet tot de schepsels van God die zuiver zijn	39
We moeten geen gesprek beginnen met de duivel	41
De duivel heeft geen macht.....	41
De duivel is dom	43
Waarom God de duivel toestaat ons te beproeven	45
De duivel wil zich niet bekeren	47
De nederigheid vernietigt de duivel.....	49
Hoofdstuk 3. De wereldse geest	50
De duivel heerst over de ijdelheid	50
De schoonheid van de ziel moet op de eerste plaats komen.....	51
Wereldse verlangens	52
Wereldse vreugde is materiële vreugde.....	54
De wereldse geest in het geestelijke leven.....	56
De wereldse geest binnen de kloosters.....	57
De wereldse geest is een ziekte	61
Hoofdstuk 4. Onrechtvaardigheid is een grote zonde	63
Onrechtvaardigheid roept Gods toorn op	63

Iemand die onrecht doet, wordt gekweld	63
Ook het nageslacht lijdt door onrechtvaardigheid	66
Het onrecht dat men ons aandoet is voor ons een weldaad.....	68
Geef belasting aan wie ge belasting schuldig zijt	69
Wat is de wereld oneerlijk geworden!.....	71
De rechtvaardige heeft God aan zijn kant.....	72
Een rechtvaardig iemand wordt ook in dit leven beloond..	74
Hoofdstuk 5. Zegent en vervloekt niet ...'	76
Ziekten en ongelukken als gevolg van vervloeking	78
Een vervloeking door ouders heeft een sterke uitwerking	79
De beleefd ingepakte, verborgen vervloeking.....	81
Het boze oog.....	82
Een zegen uit de grond van het hart is een goddelijke zegen.....	83
Hoofdstuk 6. Zonden brengen rampen met zich mee	86
Alles wat God toestaat is uit liefde voor de mensen	88
De mensen van nu hebben God uit de weg gezet.....	89
Moge God Zich ontfermen over de mensen en een beetje regen sturen.....	92
Moge God ons bekering geven.....	94
Deel 2. De huidige beschaving	97
Hoofdstuk 1. Gods wijsheid en het milieu.....	98
“Alles hebt Gij met wijsheid gemaakt”	98
Hoever is het vandaag de dag toch met de mensen gekomen	100
De mensen hebben geen geduld meer.....	102
Ze hebben de hele atmosfeer vervuild, maar storen zich aan botten.....	104
Vervuiling en vernietiging van het milieu	105
Hoofdstuk 2. Het tijdperk van de grote gemakken, dat wil zeggen van de grote ongemakken	110
De harten van de huidige mensen zijn van staal geworden	110
De mensen worden gek door de machines.....	111
De televisie heeft de mensen veel kwaad gedaan	112
De monniken en de moderne middelen.....	113
Ontberingen zijn van groot nut.....	116
De vele gemakken maken de mensen kapot	118
Hoofdstuk 3. Leid een eenvoudig leven, dan verdwijnt de stress	122

Werelds geluk brengt wereldse stress met zich mee	122
Het leven van nu, met zijn voortdurende jachten, is een hel	123
Stress komt van de duivel.....	125
Soberheid is van grote hulp voor monniken	127
Luxe maakt de monniken tot wereldlingen.....	131
Maak jullie leven eenvoudig.....	133
Hoofdstuk 4. Lawaai van buiten en rust van binnen	138
Ze hebben de vredige natuur veranderd	138
Ze hebben zelfs de heilige en verlaten plaatsen vernietigd	138
De hesychia is een mystiek gebed.....	141
Als men wil, hoort men het lawaai	141
We moeten de stilte van de anderen respecteren.....	143
Goede gedachten zijn een tegengif voor lawaai.....	144
We moeten de innerlijke rust verkrijgen.....	147
Hoofdstuk 5. Te veel zorgen verwijderen ons van God.....	149
We moeten niet teveel tegelijk ondernemen	149
Men moet niet zijn hart geven aan materiële zaken	150
Werk dat rustig en met gebed verricht wordt, heiligt.....	151
Door teveel bezigheden tegelijk vergeten we God.....	153
Veel werk en veel zorgen maken de mens tot een wereldling.....	154
Waar veel zorgen zijn, zijn veel geestelijke storingen.....	155
Onze zorg moet op het goede gericht zijn	157
Deel 3. De geest van God en de geest van de wereld ...	159
Hoofdstuk 1. Wereldse opleiding en kennis	160
Intelligent is hij die zich geheiligd heeft	160
Kennis zonder goddelijke verlichting is een ramp	162
Wetenschap moet gebruikt worden voor het geestelijke leven.....	165
De Heilige Geest daalt niet neer door middel van machines.....	166
Kennis moet geheiligd worden	167
Kennis blaast op	170
We moeten ons verstand op de juiste manier laten werken	172
Hoofdstuk 2. Het rationalisme van onze tijd.....	176
Logica in het geestelijke leven.....	176
De wereldse logica is een kwelling voor de mensen.....	178
De wereldse logica vervormt de geestelijke zintuigen	180

Oordelen “naar de schijn”	183
Hoofdstuk 3. De nieuwe generatie.....	187
De mensen willen geen offers meer brengen	187
Liefde zonder doorzicht is schadelijk voor kinderen.....	192
Het zijn de machten van de duisternis die de toon aangeven.....	193
“Blijf van de kinderen af!”	195
Jongeren moeten slagen voor hun examen kuisheid.....	198
De jongeren leren de ware liefde kennen	203
Hoofdstuk 4. Brutaliteit en gebrek aan eerbied.....	206
Vrijpostigheid verjaagt het respect	206
Eerbied voor ouderen	208
Het is zelfs zover gekomen dat ze kritiek hebben op God	212
Brutaliteit verjaagt de Goddelijke Genade	214
Eer uw vader en uw moeder	216
De generatiekloof.....	217
Hoofdstuk 5. Innerlijke wanorde en uiterlijke verschijning.....	219
De arme wereldlingen kleden zich naar hun gemoedstoestand	219
Tegenwoordig ziet men geen verschil meer tussen mannen en vrouwen	222
De mensen dorsten naar eenvoud.....	224
Een vrouw zal geen mannenkleden dragen en een man geen vrouwenkleed aantrekken	226
Om mooier te lijken, bezoedelt men Gods beeld.....	228
Deel 4. De Kerk in onze tijd	231
Hoofdstuk 1. De opvoeding.....	232
De Griekse taal	232
De problemen van het onderwijs.....	233
De evolutieeler	236
Ze proberen de kinderen weg te houden van de Kerk.....	237
Ze belasten de jeugd met een hoop kennis	238
De taak van een leraar is heilig	240
Hoofdstuk 2. De geestelijkheid en de Kerk	244
Een priester heeft een grote verantwoordelijkheid.....	247
De verwereldlijking van de clerus	249
Wie van u kan zonde in Mij aanwijzen?	251
Hoe men kerkelijke problemen het hoofd kan bieden.....	255
Ereambten en menselijke eer	257

Het bestuur van de Kerk	261
De Goddelijke Liturgie	262
Hoofdstuk 3. Feesten en vastenvrije dagen	266
“Gelovigen, laten we dit Feest op geestelijke wijze vieren ...”	266
“Beter is weinig voor een rechtvaardige ...”	268
“Als wij, monniken, de feestdagen niet in ere houden, wat zullen de wereldlingen dan doen?”	269
De mensen werken op zon- en feestdagen en ze worden getroffen door rampen	272
Hoofdstuk 4. De Orthodoxe Traditie.....	274
“Jezus Christus is dezelfde, gisteren, heden en in eeuwigheid”	274
Eerbied voor de traditie	275
De kloosters moeten vasthouden aan wat beproefd is.....	278
Men zal terugkeren tot de traditie.....	281
De wereld kan niet blijven bestaan zonder geloof.....	283
We moeten een goede erfenis achterlaten voor de volgende generaties	284
Psalmen en de situaties of personen waarop ze van toepassing zijn.....	289

KORTE BIOGRAFIE

De heilige vader Païssios, wereldse naam Arsenios Eznepides, is geboren in Farassa in Cappadocië op 25 juli 1924. Hij kwam naar Griekenland bij de Uitwisseling en groeide op in Konitsa.

Van kinds af aan leefde hij in ascese. Zijn grootste genot waren de levens van de Heiligen en hij probeerde met buitensporige ijver en bewonderenswaardige nauwgezetheid hun strijd na te volgen. Hij legde zich toe op het onophoudelijk gebed en ontwikkelde tegelijk de nederigheid en de liefde. Hij leerde het beroep van timmerman, om ook daarin Christus na te volgen. In het leger diende hij tijdens de partizanenoorlog 3½ jaar als radiotelegrafist en ook in die tijd leefde hij in ascese. Bij de gevechten onderscheidde hij zich door zijn heldhaftigheid, zijn opofferingsgezindheid, zijn manier van optreden en zijn genadegaven. Nadat hij zijn verplichting aan zijn vaderland had vervuld, volgde hij het monastieke leven waar hij van jongs af naar had verlangd. Ook toen hij nog leek was, had hij goddelijke ervaringen, maar in zijn monastieke leven bereikte de genade van de Heer, van de Moeder Gods en van de Heiligen zijn hoogtepunt. Hij leefde in ascese op de Berg Athos, in het Heilige Stomion-Klooster in Konitsa en in de Sinai. Hij leefde in het verborgene, gaf zich geheel over aan God en God maakte hem bekend en schonk hem aan de hele wereld. Hij gaf leiding, hij troostte, hij genas en gaf rust aan de menigte mensen die bij hem kwamen. Zijn geheiligde ziel liep over van goddelijke liefde en zijn eerbiedwaardige verschijning straalde door de goddelijke genade. Onvermoeibaar verzamelde hij de hele dag het menselijk leed en deelde hij goddelijke vertroosting uit.

Na martelende pijnen, die hem, zoals hij zelf zei, meer van nut zijn geweest dan de ascetische strijd die hij heel zijn leven heeft gestreden, ontsliep hij in de Heer op 12 juli 1994 in het Heilig Hesychasterion van de heilige Johannes de Theoloog in Souroti bij Thessalonika. Hij is daar begraven, naast de kerk van de heilige Arsenios van Cappadocië.

Moge hij voor ons bidden. Amen.

VOORWOORD

De heilige vader Païssios liet bij zijn ontslapping in juli 1994 aan de wereld een geestelijke erfenis na: zijn onderrichtingen. Hij was een eenvoudige monnik, die alleen de Gemeentelijke School had doorlopen, maar hij was rijk in goddelijke wijsheid en had zich helemaal gegeven voor zijn naaste. Zijn onderrichtingen waren geen theorie of catechese. Hij had het Evangelie tot zijn leven gemaakt en zijn onderrichtingen putte hij uit zijn leven, dat zich vooral kenmerkte door liefde. Hij had zichzelf gevormd naar het Evangelie en dat bleek ten eerste uit zijn gestalte en verder uit zijn evangelische liefde en zijn verlichte woorden. Wanneer hij mensen ontving, met al hun eigen omstandigheden, luisterde hij niet simpelweg geduldig naar de problemen die ze hem toevertrouwden, maar met zijn heilige eenvoud en onderscheidingsvermogen ging hij binnen in hun hart en maakte hij hun leed, hun onrust en hun problemen tot de zijne. En dan gebeurde langzamerhand het wonder: er vond een omkeer in die mens plaats. “God doet een wonder”, zo zei hij, “wanneer iemand met zijn hart deelt in de pijn van de ander”.

Met vreugde hebben we gezien dat de eerste boeken over het leven en het onderricht van Gerondas Païssios die in omloop gebracht zijn, grote belangstelling ontmoetten bij de lezers. Velen spraken vol bewondering over de antwoorden die ze op hun vragen hadden gevonden, over de oplossing van hun problemen, de troost die ze eruit putten bij hun verdriet. We waren vooral verheugd wanneer mensen die zich van de Kerk verwijderd hadden, op een goede manier onrustig werden en hun leven veranderden. Vele malen kwamen op onze lippen de versregels van de hymnendichter met betrekking tot Basilios de Grote: “Hij leeft en is gestorven in de Heer, hij leeft nog onder ons, want hij spreekt tot ons door zijn boeken”. Tegelijkertijd voelden we een behoefte: de woorden van de Gerondas, die we vanaf de eerste stappen van onze Communautiteit vol vroomheid hadden opgeschreven wegens hun grote nut voor ons, aan te bieden aan onze broeders en zusters in Christus, die ons daar met volharding om vroegen.

De goede God heeft beschikt dat ons Hesychasterion zijn bestaan dankt aan Gerondas Païssios. Hij was het die van Metropoliet Synesios van Kassandra de bisschoppelijke goedkeuring ontving en ervoor zorgde een vestigingsplaats te vinden. En dat deed hij omdat zijn edele en gevoelige hart een grote dankbaarheid voelde wegens onze hulpverlening, toen we in 1966 voor de eerste keer kennis met hem maakten in het ziekenhuis, waar hij was binnengebracht voor een longoperatie. Vanaf toen voelde hij dat hij onze grote broer was en verplicht was “zijn zusters uit te huwelijken”, zoals hij zei, waarmee hij bedoelde het stichten van het Hesychasterion. Gerondas Païssios bleef toen twee maanden in het Hesychasterion, om met de organisatie van het Klooster te helpen. Daarna kwam hij gewoonlijk tweemaal per jaar van de Athos en hielp het klooster met de officies, en eveneens elke zuster bij haar geestelijke strijd met door God geïnspireerde raadgevingen en met zijn eigen ervaring. Vanaf de Heilige Berg, die hij “het geestelijk Amerika” noemde, hielp hij met zijn gebed en met de brieven die hij naar elke zuster persoonlijk of naar het hele Klooster stuurde.

Toen Gerondas Païssios in 1967 in het Hesychasterion de grondslagen legde van het cenobitische leven, van de eenvoudigste praktische onderwerpen tot de ernstigste geestelijke thema's, was hij 43 jaar oud. Hij was echter al een volmaakte mens met “de maat van de volkomen wasdom van Christus”¹ en had de wijsheid van een oudvader. Vanaf de eerste dagen van het leven in het Klooster voelde men dat zijn woorden “woorden van het eeuwige leven”² waren en dat vele ervan grondregels waren voor het huidige leven. Daarom haastte men zich ze op te schrijven, opdat ze niet vergeten zouden worden en ze gebruikt konden worden als betrouwbare regel voor het monastieke leven.

En toen de eerste schriften gevuld waren met onze aantekeningen, hebben we ze heel voorzichtig aan hem voorgelegd, om te weten wat hij ervan vond. Voorzichtig, want de Gerondas benadrukte altijd het toepassen: hij wilde niet dat we materiaal verzamelden, “ammunitie”, zonder zijn woorden in ons leven in praktijk te brengen. Hij verlangde van ons dat we wat we hoorden of lazen, geestelijk ten uitvoer brachten.

1 Efes. 4,13.

2 Joh. 6, 68.

Anders zou wat we opschreven en aantekenden ons van geen enkel nut zijn, zo zei hij, evenmin als het nut heeft dat er veel ammunitie is als er niet een geoefend leger is om er gebruik van te maken. Hij gaf toe aan onze volhardende smeekbeden om ernaar te kijken en ze aan te vullen of een aantekening te verbeteren die we misschien niet helemaal begrepen hadden. Al de 28 jaren dat de Gerondas het Hesychasterion bijstond en leidde, gingen we door met opschrijven. De Vergaderingen van de Gemeenschap die met de Gerondas gehouden werden noteerden we – eerst op basis van aantekeningen die de zusters maakten, de laatste jaren met behulp van een bandrecorder – maar ook de privégesprekken van de zusters met de Gerondas, die elke zuster onmiddellijk na haar gesprek met hem opschreef. Wanneer de Gerondas het ooit opmerkte, zei hij wel eens kwaad: “Wat schrijven jullie daar allemaal op? Bewaren jullie het voor het geval jullie het nodig hebben? Het is de bedoeling dat jullie het in praktijk brengen, het toepassen. En wie weet wat jullie opschrijven! Laat het me eens zien!” Wanneer hem als voorbeeld de aantekeningen van een zuster gegeven werden, veranderde zijn uitdrukking. Hij ontspande zich en zei tevreden: “Wel, wel, mijn beste kind, het is net een bandrecorder! Het staat er precies zoals ik het gezegd heb!”

Onze communicatie met de Gerondas was gewoonlijk in de vorm van vraag en antwoord. In de privégesprekken van de zusters met hem kwamen altijd vragen voor over de persoonlijke strijd. In de Vergaderingen van de Raad van Oudsten, die geprogrammeerd waren, werden thema’s besproken die ons bezighielden tijdens zijn afwezigheid. Deze werden verzameld in de vorm van vragen, om te bespreken wanneer hij zou komen. Het waren allerlei soorten onderwerpen: over het bestuur, het praktische leven, het geestelijke leven, de Kerk, het land, de gemeenschap enz. Bij de Vergaderingen van de Gemeenschap konden ook, behalve de vragen die zusters stelden, simpele ergernissen aanleiding zijn voor de genoemde thema’s. De Gerondas gebruikte alles voor het geestelijke nut van de ziel. Het geluid van een vliegtuig, het lawaai van een machine, het gezang van een vogel, het openen van een deur of een eenvoudige zin kon een aanleiding voor hem zijn langdurig te spreken over een ernstig onderwerp. “Ik gebruik alles,” zo zei hij, “om in contact te komen

met hierboven, met de Hemel. Weten jullie wat een geestelijke winst en wat een geestelijke ervaring iemand verkrijgt als hij alles geestelijk opneemt en aan zichzelf werkt? En," zo was een van zijn karakteristieke uitspraken, "zoals de goede God eerst voor ons zorgt met betrekking tot het leven in het hiernamaals, en daarna pas voor dit leven," zo was ook zijn doel bij het contact met de mens, hem gereed te maken voor het Koninkrijk der hemelen, door hem te helpen Gods wil te leren kennen en zich met God te verenigen. Als hij iets vertelde over de natuur, over de wetenschap, over een ambacht of over het dagelijkse leven, ging het hem niet om die thema's zelf, maar hij gebruikte ze om de zielen wakker te maken en ze te helpen door een gelijkenis de diepere zin van het leven te begrijpen, en "gegrepen" te worden door God.

Doordat zijn woorden zich onderscheidden door soberheid, gevatheid en oorspronkelijke humor, kon hij op een eenvoudige en vrolijke manier grote waarheden verkondigen. "Ik ben als de vrolijke zon," zei hij, en hij bedoelde dat zoals de zon nodig is om de bloemen te laten opengaan, een simpele herderlijke benadering het openen en de genezing van een ziel vergemakkelijkt. Een herderlijke verlichting, die vaak de bodem van de ziel gereed maakte om de strengheid van zijn woorden te ontvangen met betrekking tot de onbuigzame waarheid van het Evangelie. Op die manier viel zelfs zijn strengste woord als een weldoende dauw in het hart van de ander en bebouwde het, opdat het geestelijke vrucht zou dragen.

Het materiaal dat in die 28 jaar verzameld is, tezamen met de brieven die hij vanaf de Heilige Berg naar het Hesychastion stuurde, is na de dood van de Gerondas geordend naar onderwerp, zodat het handig in gebruik is voor het dagelijkse leven van het Klooster. Tegelijkertijd werd alles wat met zijn leven te maken had geordend, ook de goddelijke gebeurtenissen die hij beleefd had, waarover hij niet gesproken had met betrekking tot hemzelf, maar dat hij aanbood als geestelijke aalmoes. "Ik vertel jullie dat niet opdat jullie me onderscheidingen opspelden, of dat jullie 'Bravo!' tegen me zeggen," zo zei hij. "Wanneer ik iets over de oorlog vertel of over het leger, maar ook als ik wat dan ook zeg, zelfs een grappige vergelijking, dat zeg ik dat niet zomaar: ik wil iets benadrukken. Jullie moeten de diepere betekenis begrijpen. Ik zeg nooit iets

nutteloos.” Op die manier was hij een “geestelijke bloeddonor” geworden, om het aan bloedarmoede lijdende geloof te versterken, om de geestelijke ijver te prikkelen en te cultiveren, als iemand die de ware adel van God draagt, de geestelijke adel, opdat we verwanten worden van God. “Ik maak me leeg, ik maak me leeg,” zo zei hij, “en wat is het resultaat? Dat wil zeggen dat ik mezelf, om jullie te helpen, dwing ook dingen over mezelf te zeggen. Ik doe de grootste verkwisting: een geestelijke verkwisting. Maar is het de moeite waard? Ik bedoel dat ik bij elke gebeurtenis die me, om jullie te helpen, dwingt te vertellen hoe bijvoorbeeld Gods voorzienigheid me in alle omstandigheden geholpen heeft, verlies. Maar is het de moeite waard?”

Rekening houdend met de moeilijke jaren die we meemaken, hebben we besloten al dit materiaal te publiceren in een reeks boeken, beginnend met onderwerpen van algemeen belang. Vele ervan zijn dagelijkse onderwerpen, die echter, als men er niet overeenkomstig het Evangelie mee omgaat, droevige zo niet verderfelijke gevolgen zullen hebben, zowel voor het huidige als voor het toekomstige leven.

We werden ook in deze keuze bemoedigd door een gedachte die de Gerondas al jaren had. Hij dacht erover “een boek te schrijven om zich tot velen te richten, leken, monniken en geestelijken”. Deze gedachte heeft hij niet verwerkelijkt, omdat hij al zijn tijd ter beschikking stelde aan de lijdende zieken die elke dag naar zijn kalyva kwamen en aan wie hij zich helemaal gaf, ondanks zijn geringe lichamelijke kracht. “Mijn eigen nieuws,” zo schreef hij eens in een brief, “is: veel mensen, moe, lijden. De mensen komen met steeds meer problemen, bidt dat mijn lichamelijke krachten niet minder worden. Ik ontzie mezelf ook een beetje, want ik moet kunnen doorgaan. Of ik nu kan of niet, ik moet kunnen.”

Zoals eerder gezegd gaf de Gerondas gewoonlijk antwoord op vragen. Daarom is bij de samenstelling van de onderwerpen die gemaakt is van zijn woorden, in verschillende gevallen de gespreksvorm gebruikt. Tussen de gesprekken zijn ook uittreksels genomen uit de brieven die hij aan het Hesy-chasterion gestuurd heeft of citaten uit de boeken die hij geschreven heeft, evenals overeenkomstige teksten uit brieven

die broeders in Christus ons hebben toevertrouwd, die ze opgeschreven hadden tijdens hun gesprekken met de Gerondas, om elk onderwerp zo uitgebreid mogelijk te kunnen behandelen. We hebben zoveel mogelijk geprobeerd de directheid en de charme van het door de Gerondas gesproken woord te handhaven. We hebben ook enkele herhalingen laten staan, die de betekenissen benadrukten en de harten prikkelden, en verschillende van de vele uitroepen tijdens de stroom van verhalen van zijn hart dat bonselde door zijn grote liefde voor God en de mens.

Er is vaak sprake van het monastieke leven. Dat was niet alleen omdat de Gerondas zich richtte tot monialen, maar omdat hij ook aan elke leek wilde vertellen over de “vreugde van het monnik zijn,” die opborrelt uit de volledige toewijding van de monnik aan God, opdat deze bevrijd mag worden van de onzekerheid die het geloof in zichzelf met zich meebrengt, en hij al in dit leven mag genieten van het Paradijs.

Het boek “Met pijn en liefde voor de hedendaagse mens” is het eerste deel van de serie “Woorden” van Gerondas Païssios van de Athos. Om de inhoud ervan handiger in het gebruik te maken, is het in vier onderdelen verdeeld. Elk onderdeel is weer verdeeld in hoofdstukken en elk hoofdstuk in kleinere stukken met toepasselijke titels. De voetnoten, die termen verklaren van het geestelijke en monastieke leven, zullen de broeders in Christus die een speciaal contact hebben met de geschriften van de Vaders wel kennen; ze zijn vooral gegeven voor lezers die niet bekend zijn met deze terminologie.

Omdat de Gerondas, zoals we al zeiden, vaak voorbeelden gaf uit de wetenschap, het ambacht, e.d., waren we bang dat we in schrift foutief een uitdrukking of term weergaven van zijn gesproken woord. Daarom hebben we de betreffende hoofdstukken vóór de publicatie te lezen gegeven aan broeders in Christus met verschillende specialismen. Wij danken hen, want zij hebben met bijzondere vroomheid tegenover de Gerondas, de teksten bekeken en verschillende verbeteringen aangebracht. We zullen ook verder dankbaar zijn voor andere goede raad.

Laten we bidden dat de “geestelijke verkwisting” die de Gerondas wegens zijn grote liefde heeft gedaan, een plaats vindt in de eenvoudige en goedbedoelende zielen van de lezers en zij zich verrijken met de wijsheid van God “die voor wijzen en verstandigen verborgen zijn gehouden; maar geopenbaard zijn aan de kinderen” (Lk. 10, 21). Amen.

Zondag van Alle Heiligen, 14 juni 1998

De moniale Filotheï,
hegoumena van het heilig Klooster,
en mijn zusters in Christus

- *Zeg ons iets, Geronda.*
- *Wat moet ik zeggen?*
- *Wat uw hart u ingeeft.*
- *Wat mijn hart me ingeeft is een mes te nemen,
mijn hart in stukjes te snijden, het uit te delen
aan de wereld en daarna te sterven.*

ENKELE WOORDEN VAN DE GERONDAS ALS

INLEIDING

“De jaren die we doormaken zijn heel moeilijk en heel gevaarlijk, maar uiteindelijk zal Christus overwinnen.”

De meeste mensen van onze tijd zijn werelds gevormd en volgen het hoge wereldse tempo. Omdat het hen echter aan vreze Gods ontbreekt – “het begin van de wijsheid is de vreze des Heren”³ – ontbreekt de rem en doordat de snelheid niet geremd wordt, eindigen ze in de afgrond. De mensen hebben veel problemen en de meesten weten niet meer hoe het verder moet. Ze zijn gedesoriënteerd. Langzaamaan komt het zover met ze dat ze zichzelf niet meer kunnen controleren. Als zij die naar de Heilige Berg komen zo verward zijn, zoveel problemen hebben, met zoveel stress, denk je dan eens in hoe de anderen zijn, die ver van God, ver van de Kerk zijn!

En je ziet in alle landen rampen, grote verbijstering! De arme wereld – laat God Zijn hand uitsteken! – borrelt als een snelkookpan. En de groten veroorzaken het. Ze broeden en broeden, gooien alles in de snelkookpan en nu sist hij. Het veiligheidsventiel zal het binnenkort begeven. Ik zei tegen een hooggeplaatst iemand: “Waarom let u niet op verschillende dingen? Wat zal er gaan gebeuren?” “Vader,” zei hij tegen me, “eerst was het kwaad een beetje sneeuw, nu is het een complete lawine. Alleen een wonder kan nog uitkomst brengen.” Maar ook met de manier waarop sommigen te werk gaan om de toestand te verhelpen, maken ze de lawine van het kwaad nog groter. In plaats van bepaalde maatregelen te nemen voor bijvoorbeeld de opvoeding, maken ze het erger. Ze kijken niet hoe ze die lawine moeten doen smelten, maar vergroten hem nog! Zie je, het begint met een beetje sneeuw. Als het van de heuvel omlaag komt, wordt het een bal. Die bal verzamelt nog meer sneeuw, takken en stenen enzovoort, wordt langzamerhand steeds groter en uiteindelijk ontstaat een lawine. Zo is ook het kwaad langzamerhand een lawine geworden en komt naar beneden; er is nu een bom nodig om haar te doen barsten.

– Bent u bang, Geronda?

– Helaas, mijn baard is vroegtijdig wit geworden! Ik lijd tweemaal: eenmaal wanneer ik een toestand voorzie en roep om een kwaad dat eraan komt te kunnen voorkomen, en nog eens wanneer ze er geen betekenis aan hechten – en misschien niet eens uit minachting – en het kwaad daarna geschiedt en ze me vragen om mijn hulp. Nu begrijp ik wat de Profeten hebben doorgemaakt. De Profeten waren grote Martelaren! Groter dan alle Martelaren, hoewel ze niet allen de marteldood gestorven zijn. Want het lijden van de Martelaren was kortstondig, terwijl de Profeten een bepaalde toestand zagen en voortdurend leden. Ze riepen en riepen, maar de mensen bleven op dezelfde manier leven. En wanneer het uur gekomen was en de toorn van God vanwege hen kwam, werden ook zij met hen gestraft. In die tijd had het menselijk begrip nog maar een laag niveau, daarom hadden de mensen God verlaten om de afgoden te aanbidden. Maar nu de mensen meer begrip hebben, is hun afgodenaanbidding groter.

We zijn ons er niet van bewust dat de duivel zijn best doet Gods schepselen te vernietigen. Hij heeft al zijn krachten gebundeld om de wereld te vernietigen. Hij is woest, want een goede soort onrust begint in de wereld te ontstaan. Hij is woest, want hij weet dat zijn tijd nog slechts kort is⁴. Nu is hij zoals een misdadiger die, als ze hem omsingelen, zegt: “Er is voor mij geen redding! Ze zullen me grijpen!” en alles kort en klein slaat. Of zoals de soldaten die in tijd van oorlog, wanneer de munitie op is, hun bajonet of hun zwaard nemen en zich in de strijd werpen. Ze zeggen bij zichzelf: “We zijn toch verloren: laten we nog zoveel mogelijk vijanden doden.” De wereld staat in brand! Begrijpen jullie het? Er zijn grote beproevingen. De duivel heeft zulke grote branden gesticht, dat zelfs alle brandweerlieden tezamen ze niet kunnen blussen. Het zijn geestelijke branden! Niets is overgebleven. We kunnen alleen God bidden dat Hij ons bevrijdt. Zie je, zelfs wanneer er een grote brand woedt en de brandweerlieden niets kunnen doen, moeten de mensen zich tot God wenden en Hem smeken een flinke regen te laten neerdalen om de brand te blussen. Zo gaat het ook met de geestelijke brand die de duivel heeft aangestoken: er is alleen gebed nodig opdat God hulp verschaft.

4 Openb. 12, 12.

Alle mensen gaan dezelfde richting uit: naar een algehele vernietiging! Je kunt dan niet zeggen: "In een huis is het raam een beetje kapot, of iets anders, laat ik het herstellen." Heel het huis is vernield. Het is een verwoest oord geworden. De toestand is niet meer onder controle. Nu moet God werken met een schroevendraaier, met liefkozingen, met oorvegen, om het te herstellen. De wereld heeft een ontstoken wonde vol pus. Hij moet gedesinfecteerd worden, maar is nog niet helemaal rijp. Het kwaad zal eindigen, zoals toen in Jericho⁵, en ontsmet worden.

Wat een lijden ondergaat de wereld toch!

Er is zoveel lijden in de wereld. Overal gaat men uit elkaar, de gezinnen, bij de kleinen en de groten. Elke dag breekt mijn hart. De meeste huizen zijn vol droefheid, angst, stress. Alleen in de huizen waar men volgens God leeft, hebben de mensen het goed. In de andere zijn echtscheidingen, schulden, ziektes, ongelukken; sommige mensen nemen medicijnen voor psychiatrische problemen of verdovende middelen! Allen lijden ze in mindere of meerdere mate, de arme mensen. Vooral nu: ze hebben geen werk, ze hebben schulden hier, zorgen daar. De banken zuigen ze uit, zetten ze uit hun huizen. Ze hebben een hoop problemen. En het is niet iets dat een of twee dagen duurt! Zelfs als de paar kinderen uit zo'n gezin gezond zijn, maakt de situatie ze ziek. Vele van deze gezinnen zouden eens een dag de onbekommerdheid, de onbezorgdheid van de monniken moeten hebben, dat zou het mooiste Paasfeest zijn.

Wat is er toch veel ongeluk in de wereld! Wanneer iemand medelijden heeft en zich bekommert om de anderen en niet om zichzelf, dan ziet hij heel de wereld als op een röntgenfoto met geestelijke stralen ... Heel vaak, terwijl ik het Jezusgebed bid, zie ik kleine, arme, bedroefde kindertjes voor mijn ogen passeren die tot God smeken. Hun moeders sporen ze aan te bidden, want ze hebben problemen, moeilijkheden in het gezin, en vragen God om hulp. Hun gebedsnoer gaat in hetzelfde tempo rond als het mijne, en zo zijn we verenigd!

5 Jozua 6, 24.